

3 Projekt PISA a přírodovědná gramotnost

3.1 Projekt PISA

OECD nastavila pro projekt PISA na první pohled jednoduchý cíl – v členských zemích pravidelně zjišťovat úroveň čtenářské, matematické a přírodovědné funkční gramotnosti patnáctiletých žáků. Určila také základní devítiletý cyklus šetření, v němž se po třech letech opakuje testování ve třech uvedených gramotnostech, vždy s důrazem na jednu z nich.

3.1.1 Cykly projektu

Sběr dat prvního cyklu se poprvé uskutečnil v roce 2000. Každé šetření má hlavní, větší část, v níž se testem podrobně sleduje jedna vybraná funkční gramotnost, zbývající dvě tvoří náplň vedlejší, menší části testu. V roce 2015 byla hlavní testovanou oblastí přírodovědná gramotnost, která se jako vybraná doména testovala poprvé už v roce 2006.

Od roku 2000 se ke třiceti dvěma členským zemím OECD připojovaly další členské i ostatní země nebo ekonomické regiony a v šestém cyklu už bylo zapojeno 72 zemí nebo ekonomických regionů.

Obrázek 3.1 Přehled uskutečněných cyklů projektu PISA

Rok	Hlavní testovaná oblast	Počet zemí	Počet škol v ČR	Počet žáků v ČR
2000	Čtenářská gramotnost	32	253	9 400
2003	Matematická gramotnost	41	260	9 900
2006	Přírodovědná gramotnost	56	246	9 000
2009	Čtenářská gramotnost	65	290	7 500
2012	Matematická gramotnost	69	297	6 535
2015	Přírodovědná gramotnost	72	345	7 000

3.1.2 Týmové řešení problému v šetření PISA 2015

Šestý cyklus projektu v roce 2015 obsahoval kromě zjišťování úrovně přírodovědné, matematické a čtenářské gramotnosti žáků také další oblast, jež se podle OECD ukazuje být klíčovou pro úspěšné a produktivní zapojení žáků do společnosti. Byla to oblast **schopnosti týmového řešení problému**, která navázala na oblast individuálního řešení problému z předchozího cyklu. Zveřejnění výsledků žáků v této oblasti je plánováno na rok 2017.

3.1.3 Výběr testovaných žáků PISA 2015

Do výběru šetření byli zařazeni žáci narození v roce 1999. Jedná se o mezinárodně definovanou kohortu patnáctiletých žáků, kteří se ve všech zemích v době testování obvykle nacházejí na konci povinné školní docházky, nebo se k němu blíží. V České republice je část těchto žáků obvykle v 9. ročníku základních škol nebo v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií, část v prvním ročníku středních škol a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií.

Sestavení výběru probíhá ve všech zúčastněných zemích podle mezinárodně daných pravidel a vždy je zaručena jeho reprezentativnost. V České republice je přitom výběr záměrně sestaven a navýšen tak, aby bylo možné srovnávat výsledky žáků různých druhů škol vymezených v rámci šetření PISA: základní škola (ZŠ), čtyřleté gymnázium (G4), víceleté gymnázium (Gv), střední odborná škola s maturitní zkouškou (SOŠ), střední odborná škola nematuritní (SOU) a speciální škola (SpecŠ). Při sestavování výběru je také zajištěno, aby byla reprezentativní data v jednotlivých krajích České republiky na úrovni základních škol a víceletých gymnázií. Celkový počet zúčastněných škol v roce 2015 byl 345, testováno a dotazováno bylo asi 7000 českých žáků.